METODICKO-ORGANIZAČNÉ POKYNY

19. ročník Dejepisnej olympiády

ŠKOLSKÝ ROK 2026/2027

19. ročník Dejepisnej olympiády (ďalej len DO**)** sa v školskom roku **2026/2027** uskutoční na základe Organizačného poriadku Dejepisnej olympiády č. 2025/4962:2-E9171 a v súlade so smernicou Ministerstva školstva SR č. 19/2024 o súťažiach s účinnosťou od 1. 9. 2024.

Organizačný poriadok schvaľuje Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (ďalej len MŠVVaM SR), odborným garantom je Historický ústav SAV v.v. i. prostredníctvom Slovenskej komisie Dejepisnej olympiády (ďalej len SK DO).

Informácie ohľadom konkrétneho realizátora súťaže v danom okrese alebo kraji je možné si vyžiadať u konkrétnych zodpovedných pracovníkov daného RÚŠS, na ktorých kontakt nájdete na tomto linku: https://nivam.sk/kontakty-russ/

DO je dobrovoľnou predmetovou súťažou jednotlivcov a organizuje sa:

a) pre žiakov 6. až 9. ročníka základných škôl (ZŠ), 1. až 4. ročníka osemročných gymnázií (OG),
b) pre žiakov 1. až 4. ročníka stredných škôl, 5. až 8. ročníka OG, SOŠ (vrátane nadstavbového štúdia končiaceho maturitou).

Kategórie DO:

Základné školy a 1. stupeň OG:

C – žiaci 9. ročníka ZŠ a 4. ročníka OG, **D** – žiaci 8. ročníka ZŠ a 3. ročníka OG,
E – žiaci 7. ročníka ZŠ a 2. ročníka OG, **F** – žiaci 6. ročníka ZŠ a 1. ročníka OG.

Gymnáziá, 2. stupeň OG, SOŠ (vrátane nadstavbového štúdia končiaceho maturitou):

A – žiaci – pripravia projekt v písomnej forme **na ľubovoľnú tému z histórie regiónov Slovenska.**

Cieľom projektu má byť priblíženie témy konkrétnej historickej udalosti, resp. osobnosti, procesu a ich odrazu v regionálnych (lokálnych) dejinách (histórii) resp. dopad na obyvateľstvo, inštitúcie a pamätníky. **Nedodržanie uvedeného cieľa je dôvodom pre krajskú komisiu odmietnuť zaradenie odmietnuť projektu do krajského kola DO.**
B – žiaci pripravia projekt v písomnej forme na tému: „**Kúpele a kúpeľníctvo v dejinách Slovenska“**

Anotácia, zoznam odporúčanej literatúry ako aj pokyny pre tvorbu projektu a kritériá hodnotenia sa nachádzajú v závere týchto MOP.

Podmienky účasti žiakov v súťaži:

a) V školskom roku sa všetky kolá (okresné, krajské a celoštátne) DO uskutočnia prezenčne.
b) Podmienkou účasti žiakov v školskom kole je **včasné elektronické prihlásenie žiakov (do termínu uvedeného v týchto MOP).** Žiaka prihlasuje poverený učiteľ školy v prostredí školského systému EduPage, v module súťaží. Pri okresnom, krajskom a celoštátnom kole DO je potrebné, aby učiteľ potvrdil účasť postupujúcim žiakom.
c) Žiak súťaží v kategórii, ktorá zodpovedá typu školy, ročníku a ďalším kritériám, ktoré sú uvedené v organizačnom poriadku.
d) DO je postupová súťaž. Podmienkou postupu do vyššieho kola je úspešné absolvovanie nižšieho kola a umiestnenie sa na postupových pozíciách, viac bod f).
e) Pre účasť vo vyšších kolách (OK, KK, CK) je **potrebné, aby rodič/zákonný zástupca žiaka** (do 18. roku veku žiaka) **rozhodol o udelení informovaného súhlasu** so spracovaním osobných údajov

dotknutej osoby. Rozhodnutie o udelení súhlasu so spracovaním osobných údajov je potrebné urobiť iba raz a iba u žiakov, ktorí zo školského kola postúpia do vyššieho kola. **Bez udelenia informovaného súhlasu nebude súťažiaci uvedený vo verejnej výsledkovej listine príslušného kola.**

f) Pri prihlasovaní do vyššieho kola súťaže je potrebné dodržať postupový kľúč: Žiak na postupovom mieste konkrétnej kategórie v nižšom kole postupuje do vyššieho kola, len ak je zároveň úspešným riešiteľom DO.

g) V prípade odôvodnenej neúčasti postupujúceho žiaka (zdravotné, rodinné alebo iné závažné dôvody) do vyššieho kola súťaže postupuje náhradník, ktorý sa umiestnil na ďalšom mieste v príslušnej kategórii. Nahradenie súťažiaceho je možné uskutočniť najneskôr desať kalendárnych dní pred termínom konania príslušného kola súťaže po dohovore s organizátorom.

- V prípade, že sa postupujúci žiak nemôže zúčastniť **okresného kola**, je potrebné túto skutočnosť oznámiť organizátorovi okresného kola **ODRIEKNUTÍM** jeho účasti NÁVOD, čím sa vo výsledkovej listine školského kola posunie postup do okresného kola na ďalšieho žiaka v poradí – náhradníka (úspešného riešiteľa), ktorému následne **musí učiteľ potvrdiť účasť** NÁVOD. Ak sa na postupovej pozícii v školskom kole umiestni neúspešný riešiteľ, môže organizátor okresného kola navrhnúť účasť náhradníka (úspešného riešiteľa), z výsledkových listín školských kôl. Okresný organizátor najprv informuje učiteľa školy náhradníka o jeho postupe a pošle náhradníkovi pozvánku . Učiteľ následne **musí potvrdiť účasť** žiakovi – náhradníkovi priamo z výsledkovej listiny.
- V prípade odrieknutia účasti žiaka postupujúceho do **krajského kola** NÁVOD alebo v prípade, že sa na postupovej pozícii v nižšom kole umiestni neúspešný riešiteľ, môže organizátor krajského kola navrhnúť účasť náhradníka (úspešného riešiteľa), z výsledkových listín okresných kôl. Krajský organizátor najprv informuje učiteľa školy náhradníka o jeho postupe a pošle náhradníkovi pozvánku. Učiteľ následne **musí potvrdiť účasť** žiakovi – náhradníkovi priamo z výsledkovej listiny NÁVOD. Analogický postup platí pre odrieknutie účasti a náhradníkov pri postupe do celoštátneho kola.

Postup v mimoriadnych situáciách:

- V prípade veľmi nepriaznivej celospoločenskej situácie, ktorá spôsobí plošné obmedzenia vo výchove a vzdelávaní detí a mládeže a znemožní tak prezenčnú realizáciu okresných, krajských alebo celoštátneho kola olympiády, si SK DO v spolupráci s NIVaM-om a RÚŠS vyhradzujú právo určiť spôsob a pravidlá realizácie jednotlivých kôl online.
- Pri konaní online kôl v školskom prostredí odporúčame riaditeľom škôl zabezpečiť pedagogický dozor pri súťažiacich tak, aby sa eliminovalo nesúťažné správanie žiakov a to učiteľom, ktorý nemá v aprobácii DO.
- V prípade zistenia vážnych pochybností v objektivite pri realizácii niektorého z nižších kôl olympiády má predseda vyššieho kola (pri pochybení v okresnom kole predseda krajskej komisie, pri krajskom kole predseda celoštátnej komisie DO) vždy v spolupráci s RÚŠS právo diskvalifikovať súťažiacich, u ktorých sa pochybenie zistilo.

Postupové kolá DO:

V kategóriách **A** a **B** sa súťaží v troch kolách (**školské, krajské, celoštátne**). Vo všetkých kolách sa súťaží **písomnou a ústnou formou** (vypracovaním testových úloh a obhajobou projektu).

V kategóriách **C** a **D** sa súťaží v štyroch kolách (**školské, okresné, krajské, celoštátne**), v kategórii **E** v troch kolách (**školské, okresné, krajské**) a v kategórii **F** v dvoch kolách (**školské, okresné**). V kategóriách **C**, **D**, **E** a **F** sa súťaží **iba písomnou formou** (vypracovaním testových úloh).

Upozornenie: V okresnom, krajskom a celoštátnom kole DO musia byť udelené všetky miesta.. -

1. ŠKOLSKÉ KOLÁ

a) Zúčastňujú sa ich všetci záujemcovia zo 6. až 9. ročníka ZŠ a z 1. až 4. ročníka OG (v kat. C, D, E a F), ktorí o súťaž prejavia záujem a všetci záujemcovia všetkých ročníkov stredných škôl a gymnázií, 5. až 8. ročníka OG, ktorí predložia vypracovaný projekt v písomnej forme.

b) Za prípravu, finančné, organizačné a odborné zabezpečenie školského kola zodpovedajú riaditelia škôl a školské komisie DO. Vypracovanie testov pre školské kolo zabezpečí školská komisia DO.

c) Protest proti výsledkom a priebehu školského kola DO je možné podať písomne (predsedovi/predsedníčke komisie školského kola) do 5 pracovných dní po skončení kola.

d) Po skončení školského kola predseda školskej komisie DO (alebo ním poverený učiteľ) **je povinný zapísať (do termínu uvedenému v týchto MOP) výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do modulu súťaží v elektronickom školskom systéme EduPage, kde sa následne vytvorí výsledková listina. Po tomto termíne budú školské kolá považované za ukončené a víťazi školských kôl **sú** jednoznačne určení na postupových miestach v elektronických výsledkových listinách (ďalej len **VL)**

e) **Postup do okresného kola pre kategórie C, D, E a F:** Do OK (Okresného kola) môžu postúpiť len súťažiaci z kategórií C, D, E a F, ktorí sa v školskom kole umiestnili na prvých dvoch miestach a ktorí boli zároveň úspešní riešitelia školského kola. Postupujúcich súťažiacich poverený učiteľ školy prihlási elektronicky priamo z výsledkovej listiny do okresného kola a to do termínu uvedeného v tabuľke v závere týchto MOP.

f) **Postup do krajského kola pre kategórie A a B:** Do KK (krajského kola) postupujú žiaci, ktorí v školskom kole kat. A a B splnili predpísané podmienky postupu (vypracovanie a obhajoba projektu, vypracovanie testových úloh a boli úspešnými riešiteľmi školského kola). Učiteľ školy potvrdí účasť postupujúcim súťažiacim elektronicky priamo z výsledkovej listiny do krajského kola, a to do termínu uvedeného v tabuľke v závere týchto MOP.

g) Školská komisia zašle poštou **postupujúce písomné projekty** predsedovi príslušnej krajskej komisie najneskôr **do troch dní. Zároveň elektronické verzie prác v PDF nahrá do EduPage najneskôr do jedného dňa Návod ako nahrať prácu. Súbor v PDF nesmie prekročiť veľkosť 70 MG, musí byť označený menom, kategóriou a krajom (napr. Veselá_A_BA). Ak projekt v písomnej podobe nebude dodaný načas, nebude hodnotený.**

2. OKRESNÉ KOLÁ

a) Zúčastňujú sa ich žiaci, ktorí sa v školskom kole umiestnili na prvých dvoch miestach v kat. C, D, E a F z každej školy príslušného okresu a boli úspešnými riešiteľmi. O vyššom počte postupujúcich môže rozhodnúť príslušná okresná komisia DO.

b) Okresné kolo DO v kat. C, D, E a F zabezpečuje po odbornej stránke okresná komisia DO. Okresnú komisiu DO vymenúva príslušný RÚŠS. Návrh na predsedu okresnej komisie predkladá príslušnému RÚŠS predseda krajskej komisie DO a návrh na členov okresnej komisie predkladá predseda okresnej komisie DO. Členov odbornej poroty (hodnotiacej komisie) vymenúva RÚŠS na základe návrhu predsedu okresnej komisie.

c) Okresné kolo DO organizačne zabezpečuje škola alebo školské zariadenie na základe písomného poverenia príslušného RÚŠS v spolupráci s príslušnou okresnou komisiou.

d) Okresná komisia postupuje pri súťaži v súlade s organizačným poriadkom a týmito MOP súťaže. Každú kategóriu hodnotí trojčlenná hodnotiaca komisia.

e) Okresná komisia DO, resp. organizátor okresného kola DO pozve do okresného kola žiakov písomne alebo e-mailom najmenej desať dní pred konaním súťaže. V prípade nízkeho počtu

súťažiacich alebo škôl prihlásených do okresného kola (aj keď sa prihlási len jedna škola) je možné pripraviť, so súhlasom predsedu krajskej komisie DO a v spolupráci s príslušným RÚŠS, spoločné okresné (obvodné) kolo, kde môžu súťažiť žiaci z viacerých okresov. Výsledkové listiny však budú v elektronickom administračnom systéme zostavené samostatne pre každý okres, diplomy a ceny pre víťazov musia byť udelené tiež samostatne. Organizátor okresného kola zabezpečí podľa počtu súťažiacich potrebné množstvo kópií súťažných materiálov.

f) Žiaci súťažia anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.

g) Vypracovanie testov pre okresné kolo z príslušného učiva a z vybraného monotematického celku zabezpečí SK DO. Túto časť testov centrálne distribuuje NIVAM prostredníctvom RÚŠS alebo poverených CVČ. Testy pre okresné kolo z regionálnej histórie vypracuje a dodá príslušná okresná komisia DO. Otázky z regionálnej histórie sú povinnou súčasťou okresného kola.

h) Protest proti výsledkom a priebehu okresného kola DO je možné podať písomne predsedovi/ predsedníčke príslušnej komisie do dvoch pracovných od zverejnenia VL dní po skončení kola.

i) Po skončení okresného kola predseda OK DO (alebo pracovník poverený organizátorom daného kola DO) **je povinný zapísať (do termínu uvedenému v týchto MOP) výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do elektronického administračného systému, kde sa následne vytvorí výsledková listina a po zverejnení bude prístupná školám v EduPage. Po tomto termíne budú okresné kolá považované za ukončené a postupujúci žiaci do krajského kola sú **jednoznačne určení** v elektronických VL**.**

*j) Vyplnený formulár „**Správa o priebehu postupového kola“** je potrebné aj naďalej zasielať elektronickou poštou predsedovi príslušného krajskej komisie DO najneskôr do 7 dní od konania daného kola. Formulár je dostupný na linku: Správa o priebehu postupového kola Dejepisnej olympiády, 19. ročník, školský rok 2026/2027 – vyplniť formulár*

k) **Postup do krajského kola pre kategórie C, D a E :** Do KK môžu postúpiť len súťažiaci z kategórií C, D a E, ktorí sa v okresnom kole umiestnili na prvých dvoch miestach, ktorí boli zároveň úspešní riešitelia okresného kola.

l) Postupujúcich súťažiacich poverený učiteľ školy elektronicky potvrdí účasť priamo z výsledkovej listiny do krajského kola a to do termínu uvedeného v tabuľke v závere týchto MOP.

SK DO žiada organizátorov okresných kôl DO, aby po ukončení testovej časti súťaže pozbierali žiakom iba odpoveďové hárky a testy im ponechali.

3. KRAJSKÉ KOLÁ

a) **Z**účastňujú sa ich žiaci, ktorí v školskom kole kat. A a B splnili predpísané podmienky postupu (vypracovanie a obhajoba projektu, vypracovanie testových úloh a boli úspešnými riešiteľmi školského kola) a žiaci, ktorí sa v okresnom kole kat. C, D a E umiestnili na prvých dvoch miestach z každého okresu príslušného kraja a boli úspešnými riešiteľmi.

b) Krajské kolo DO v kat. A, B, C, D a E zabezpečuje po odbornej stránke Krajská komisia DO. Krajskú komisiu DO vymenúva príslušný RÚŠS. Návrh na predsedu krajskej komisie predkladá RÚŠS predsedovi SK DO a návrh na členov krajskej komisie predkladá predseda krajskej komisie DO. Členov odbornej poroty (hodnotiacej komisie) vymenúva RÚŠS na základe návrhu predsedu krajskej komisie.

c) Krajské kolo DO organizačne zabezpečuje škola alebo školské zariadenie na základe písomného poverenia príslušného RÚŠS v spolupráci s príslušnou krajskou komisiou.

d) Krajská komisia DO, resp. organizátor krajského kola DO pozve do krajského kola žiakov písomne alebo e-mailom najmenej 10 dní pred konaním súťaže.

e) Odporúčame organizovať krajské kolo na jednom mieste spoločne pre žiakov základných aj stredných škôl. Na súťaži musí byť prítomný predseda KK DO, ktorý podpisuje výsledkovú listinu a diplomy. V prípade, že sa krajské kolo pre kategórie A a B uskutoční na inom mieste ako krajské kolo kat. C, D a E, môže kompetencie predsedu KK DO pre kat. C, D a E prebrať podpredseda KK DO, ktorého vymenúva príslušný RÚŠS. Organizátor krajského kola zabezpečí podľa počtu súťažiacich potrebné množstvo kópií súťažných materiálov.

f) Žiaci súťažia anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.

g) Vypracovanie testov pre krajské kolo kat. A a B zabezpečí SK DO. Centrálne ich distribuuje NIVaM prostredníctvom RÚŠS alebo poverených CVČ. Vypracovanie testov pre krajské kolo kat. C, D a E z príslušného učiva a z vybraného monotematického celku zabezpečí SK DO. Túto časť testov centrálne distribuuje NIVaM prostredníctvom RÚŠS alebo poverených CVČ. Testy pre krajské kolo kat. C, D a E z regionálnej histórie vypracuje a dodá príslušná krajská komisia DO. **Otázky z regionálnej histórie sú povinnou súčasťou krajského kola.**

h) Protest proti výsledkom a priebehu krajského kola DO je možné **podať písomne** predsedovi/ predsedníčke príslušnej komisie **do dvoch pracovných** dní od zverejnenia výsledkov.

i) Po skončení krajského kola predseda KK DO (alebo pracovník poverený organizátorom daného kola DO) **je povinný zapísať (do termínu uvedenému v týchto MOP) výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do elektronického administračného systému, kde sa následne vytvorí výsledková listina a po zverejnení bude prístupná školám v EduPage. Po tomto termíne budú krajské kolá považované za ukončené a postupujúci žiaci do celoštátneho kola sú **jednoznačne určení** v elektronických VL.

*j) Vyplnený formulár „**Správa o priebehu postupového kola“** je potrebné aj naďalej zasielať elektronickou poštou zodpovednému pracovníkovi RÚŠS a **NIVaMu** najneskôr do siedmych dní od konania daného kola. **(NIVaM-u).** Formulár je dostupný na linku: Správa o priebehu postupového kola Dejepisnej olympiády, 19. ročník, školský rok 2026/2027 – vyplniť formulár*

k) Postup do celoštátneho kola pre kategórie A, B,C a D: Do CK postupujú žiaci, ktorí sa umiestnili v krajských kolách kat. A a B na prvých dvoch miestach a v kat. C a D na prvých miestach (víťazi), spolu za kraj 6 súťažiacich. Súťažiaci musia byť úspešní riešitelia.

l) Postupujúcim súťažiacim poverený učiteľ školy potvrdí účasť elektronicky priamo z výsledkovej listiny do celoštátneho kola a to do termínu uvedeného v tabuľke v závere týchto MOP.

m) Krajská komisia zašle **v elektronickej a printovej podobe postupujúce projekty do organizácie NIVAM tajomníčke/tajomníkovi DO najneskôr do dvoch dní. Ak projekt v písomnej forme nebude dodaný načas, nebude hodnotený.** Práce a projekty, ktoré nepostupujú, vráti krajská komisia na školu súťažiaceho.

n) Pozvánka a pokyny na celoštátne kolo budú zverejnené na https://nivam.sk/olympiady-a-sutaze/dejepisna-olympiada/ v Dejepisnej olympiáde. Postupujúci súťažiaci budú prihlásení na CK učiteľom svojej školy cez EduPage a riadia sa Pokynmi pre účastníkov podujatí predmetových olympiád a súťaží zabezpečovaných organizáciou **NIVaMu**, ktoré sú zverejnené na https://nivam.sk/olympiady-a-sutaze/dejepisna-olympiada/ v DO v časti Dokumenty/Pokyny pre účastníkov podujatí POS.

o) Slovenská komisia Dejepisnej olympiády žiada organizátorov krajských kôl DO, aby po ukončení testovej časti súťaže pozbierali žiakom iba odpoveďové hárky a testy im ponechali.

4. CELOŠTÁTNE KOLO

a) Zúčastňujú sa ho žiaci, ktorí sa umiestnili v krajských kolách kat. A a B na prvých dvoch miestach a v kat. C a D na prvých miestach (víťazi), spolu za kraj 6 súťažiacich. Súťažiaci musia byť úspešní riešitelia.

b) Celoštátne kolo DO zabezpečuje po odbornej stránke SK DO. SK DO vymenúva MŠVVaM SR. Návrh na predsedu celoštátnej komisie podáva Historický ústav Slovenskej akadémie vied a návrh na členov celoštátnej komisie podáva jej predseda.

c) Celoštátne kolo DO organizačne zabezpečuje NIVaM. Vypracovanie testov pre celoštátne kolo zabezpečí SK DO.

d) Po skončení celoštátneho kola tajomník SK DO **zapíše výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do elektronického administračného systému, kde sa následne vytvorí výsledková listina a po zverejnení bude prístupná školám v EduPage.

e) Protest proti výsledkom a priebehu celoštátneho kola DO je možné podať písomne predsedovi/ predsedníčke príslušnej komisie do dvoch pracovných dní od zverejnenia výsledkových listín.

f) NIVaM zverejní výsledkové listiny celoštátneho kola na internetovej stránke https://nivam.sk/olympiady-a-sutaze/dejepisna-olympiada/ v príslušnom ročníku DO. Práce a projekty súťažiacich celoštátneho kola budú v Národnom inštitúte vzdelávania a mládeže archivované jeden rok.

Harmonogram DO
19. ročník, školský rok 2026/2027

Kolo a kategória	**Termín prihlásenia (ŠK), potvrdenia účasti (OK, KK, CK (elektronicky cez EduPage)**	**Termín konania**	**Termín zapísania získaných bodov súťažiacich do admin. systému (OK a KK)**	**Termín zaslania vyhodnotenia[1)]**	**Termín zaslania projektu v papierovej forme poštou a nahratia do EduPage**
ŠKOLSKÉ (kat. A, B)	do dňa súťaže **10. 2. 2027**	**do 10. 2. 2027**	**do 15.2.2027** (do 5 kalendárnych dní)	**20. 2. 2027** (do 10 kalendárnych dní predsedovi KK DO)	**do 18.2.2027** (do 3 dní predsedovi KK DO od zapísania bodov)
ŠKOLSKÉ (kat. C, D, E, F)	do dňa súťaže **11. 12. 2026**	**do 11. 12. 2026**	**do 16. 12. 2026** (do 5 kalendárnych dní)	**21. 12. 2026** (do 10 kalendárnych dní predsedovi OK DO)	X
OKRESNÉ (kat. C, D, E, F) miesto určí RÚŠS, resp. poverené CVČ	**do 25. 1. 2027**	**4.2. 2027**	**do 9. 2. 2027** (do 5 kalendárnych dní)	**14. 2. 2027** (do 10 kalendárnych dní predsedovi KK DO)	X

KRAJSKÉ (kat. A, B, C, D, E) miesto určí RÚŠS, resp. poverené CVČ	**do 28. 3. 2027**	**7. 4. 2027**	**do 12. 4. 2027** (do 5 kalendárnych dní)	**17. 4. 2027** (do 10 kalendárnych dní RÚŠS a NIVaM)	**do 14.4.2027** (do 2 dní NIVaM - kat. A, B)
CELOŠTÁTNE (kat. A, B, C, D) miesto určí NIVAM a SK DO	**do 1. 5. 2027**	**11. – 13. 5. 2027**	**18. 5. 2027** (do 5 kalendárnych dní)	X	X

Ďalšie informácie o súťaži podajú členovia Slovenskej komisie Dejepisnej olympiády:

- **Mgr. Martin Posch, Phd.** (predseda SK DO)
  Historický ústav SAV v.v. i., Klemensova 19, 813 64 Bratislava
  martin.posch@savba.sk, 02/ 5292 5753 kl. 22
- **Mgr. Branislav Bányi** (podpredseda SK DO)
  Základná škola s materskou školou, Lúky 1226, Vráble
  branobanyi@gmail.com
- **Mgr. Vincent Grenda** (tajomník)
  Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Stromová 1, 831 01 Bratislava
  mobil: +421 911 587 694, e-mail: vincent.grenda@nivam.sk
- **PhDr. Anna Bocková, PhD.** (vedúca autorského kolektívu DO pre kat. A a B)
  anbockova@gmail.com
- **Mgr. Ľuboš Paller** (vedúci autorského kolektívu DO pre kat. C, D, E a F)
  Základná škola, Dudova 2, 851 02 Bratislava
  paller.lubos@gmail.com

Tlačivá na vyhodnotenie podujatia[1)] sú zverejnené na internetovej stránke www.nivam.sk v časti DO/Tlačivá.

TÉMY, POKYNY PRE PRÍPRAVU SÚŤAŽIACICH A SPÔSOB HODNOTENIA 19. ROČNÍKA DEJEPISNEJ OLYMPIÁDY V ŠK. ROKU 2026/2027

Kúpele a kúpeľníctvo v dejinách Slovenska

(študijné zdroje monotematickej časti DO pre všetky kategórie sú na konci textu)

Kúpele a liečivé pramene patria k miestam, na ktorých možno dejiny Slovenska sledovať v mimoriadne širokých súvislostiach. Spájajú sa s dejinami medicíny a vedy, hospodárstva, dopravy, architektúry, cestovania aj každodenného života. Územie Slovenska je bohaté na minerálne a termálne pramene a ľudia si ich všímali dávno pred vznikom organizovaného kúpeľníctva. Jedna z najstarších písomných správ o tunajších termálnych vodách pochádza z roku 1113 a viaže sa k Bojniciam. Oveľa hlbšie do minulosti siaha nález z Gánoviec – odliatok mozgovne neandertálskeho človeka, ktorý sa zachoval v travertíne pred vyše stotisíc rokmi. Miesta výverov teplých vôd teda priťahovali ľudí už v praveku, hoci ich význam, využívanie aj spôsob, akým sa vysvetľovali ich účinky, sa v priebehu stáročí výrazne menili.

Téma Dejepisnej olympiády v školskom roku 2026/2027 ponúka žiačkam a žiakom priestor sledovať, ako sa z miestnych prameňov postupne stávali známe kúpeľné strediská. V stredoveku a ranom novoveku sa liečivé účinky vôd vysvetľovali na pomedzí skúsenosti a viery. Humanistickí a osvietenskí autori sa už pokúšali minerálne vody Uhorska spisovať, porovnávať a analyzovať. V 19. a 20. storočí sa balneológia,

teda náuka o liečivých vodách a kúpeľnej liečbe, sformovala ako samostatný odborný odbor. Menili sa metódy rozboru vôd, lekárske odporúčania aj predstavy o tom, ktoré choroby možno v kúpeľoch liečiť. Zaujímavou otázkou preto nie je iba to, čo ľudia o prameňoch vedeli, ale aj komu dôverovali, či ľudovej skúsenosti, lekárovi alebo výsledkom laboratórneho výskumu a ako sa tieto poznatky dostávali k verejnosti.

Kúpele však neboli iba miestom liečby. Stali sa aj osobitým spoločenským a kultúrnym prostredím, v ktorom sa stretávali aristokrati, mešťania, umelci, politici, podnikatelia aj bežní pacienti. Kúpeľný život mal vlastné pravidlá, denný režim, spoločenské podujatia a zábavu. S rozvojom kúpeľov súvisela výstavba liečebných domov, hotelov, kolonád a parkov, ale aj kúpeľná hudba, divadlo, móda, reklama či spoločenské rubriky v dobovej tlači. Kúpeľné mestá zároveň potrebovali lepšie cesty a železničné spojenia, a preto ich dejiny úzko súvisia aj s rozvojom dopravy, cestovného ruchu a nových spôsobov trávenia voľného času.

Osobitnú pozornosť si zaslúžia dejiny konkrétnych miest, napríklad Piešťan, Trenčianskych Teplíc, Bardejovských Kúpeľov, Bojníc, Sliača, Turčianskych Teplíc, Rajeckých Teplíc, Číža či tatranských klimatických kúpeľov a liečební. Každé z nich malo vlastný vývoj a formovali ho lekári, majitelia, nájomcovia, podnikatelia, architekti, propagátori, zamestnanci aj samotní hostia. Ich príbehy sa dajú skúmať prostredníctvom korešpondencie, denníkov, zoznamov návštevníkov, dobovej tlače, fotografií alebo zachovaných stavieb. Práve regionálny výskum môže ukázať, ako sa veľké dejinné zmeny prejavili v konkrétnom meste, obci, kúpeľnom dome alebo rodine.

Dejiny kúpeľov ovplyvňovali aj politické a spoločenské zlomy 19. a 20. storočia. Po rozpade Uhorska a vzniku Československa sa menila klientela, vlastnícke pomery aj spôsob propagácie jednotlivých stredísk. Počas druhej svetovej vojny zasiahli kúpele arizácie majetku, vojnové udalosti i nové využívanie liečebných zariadení. Po tragických udalostiach druhej svetovej vojny, kedy mnohé kúpele boli zničené, nasledovalo zoštátnenie a v období socializmu sa kúpeľná liečba prezentovala ako súčasť zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Ďalšiu výraznú zmenu priniesla transformácia po roku 1989. Aj dejiny jedného kúpeľného podniku tak môžu ukázať, ako sa v priebehu desaťročí menili štát, spoločnosť, vlastníctvo a predstavy o zdraví a oddychu.

Možnosti bádania a pramene

Téma je vhodná pre rozličné prístupy. Súťažná práca stredoškolákov môže zachytiť príbeh jedného prameňa, kúpeľného domu, liečebne, hotela, parku alebo významnej osobnosti. Môže sa venovať kúpeľnej architektúre, dejinám konkrétneho podniku, návštevníkom, zamestnancom, doprave, reklame, cestovnému ruchu, každodennému životu alebo tomu, ako kúpele prežili vojny, znárodnenie a zmeny po roku 1989. Historické bádanie možno prepojiť s archeológiou, etnológiou, dejinami medicíny, architektúry a hospodárstva, ale aj s geológiou či skúmaním materiálnych a vizuálnych pamiatok.

Rozmanitá je aj škála využiteľných prameňov. Informácie možno hľadať v archívnych fondoch kúpeľných správ, obcí a podnikov, v matrikách a zoznamoch hostí, v dobovej tlači a odborných lekárskych časopisoch, v propagačných brožúrach, na plagátoch a pohľadniciach, v mapách, stavebných plánoch a fotografiách. Cenným prameňom môžu byť aj zachované budovy, suveníry, archeologické nálezy či rozhovory s pamätníkmi a bývalými zamestnancami. Každá súťažiaca a každý súťažiaci si tak môže vybrať tému podľa vlastného záujmu a podľa toho, aké pramene sú dostupné v jeho okolí.

Ako sa z miestneho prameňa stalo známe kúpeľné stredisko? Kto rozhodoval o jeho rozvoji a kto v kúpeľoch pracoval? Ako sa menili predstavy o liečbe, zdraví a oddychu? Čo prezrádzajú kúpeľné budovy, pohľadnice, reklamy alebo spomienky návštevníkov o spoločnosti svojej doby? A ako sa veľké politické a hospodárske zmeny premietli do života konkrétnych kúpeľov? Aj tieto otázky ponúka 19. ročník Dejepisnej olympiády. Možno práve vo svojom regióne objavíte prameň, budovu, osobnosť alebo príbeh, ktorý ukáže dejiny Slovenska z nečakanej perspektívy.

Okresné kolo kategória E a F

- https://www.forbes.sk/zabudnite-na-moderny-wellness-takto-fungovali-kupele-v-minulosti/?srsltid=AfmBOorXHM0uoXsuJKwqj4lSV1Glxv0aEZEEHUYbSpB_tt35oOV1KP29
- https://www.kupeledudince.sk/magazin/dudinske-legendy
- https://visitspis.sk/vysne-ruzbachy-kupelna-oaza/
- https://www.rajeckadolina.sk/_files/content-uploads/files/Historicka%20prehliadka_offline_web.pdf iba strany 4 až 11 a strany 19 a 23
- https://www.balneomuzeum.sk/mesto-piestany/
- https://www.liptovskyjan.sk/historia-obce.html#m_77642 iba časť Svätojánske teplice

---

Krajské kolo kategória E

Zdroje z okresného kola a k nim nasledujúce:

- https://www.kosiceonline.sk/kupele-stos
- https://www.turciansketeplice.sk/historia.html iba po Históriu mestských častí
- https://naucnechodniky.eu/naucny-chodnik-mestom-sliac/?print=pdf iba strany 1 až 3
- https://kupelebojnice.sk/historia-udalosti/

Okresné kolo kategória C a D

- https://ff.truni.sk/sites/default/files/publikacie/thermae_balnea_final.pdf iba strana 4
- https://www.dudince-mesto.sk/mesto/historia-mesta/
- https://www.kosickazupa.sk/smart-region/region-abov/kultura-regionu-abov/historicke-objektykupelov-stos-a451-1170
- https://kozica.tpn.pl/biblioteka/pocztowki/ed/02_GASPAR.pdf?PHPSESSID=5koi14jiv7i0e7b67ug4ii0mp6 iba strany 33 až 35 a strany 43, 44
- https://svatomarianskaput.sk/miesto/pamatnik-cisarovnej-sissi/
- https://www.ruzbachy.sk/o-nas/historia-kupelov
- https://kupeleciz.sk/okupeloch
- https://static.artforum.sk/media/products-files/a7/00/DB110937-1.pdf iba strany 4, 5 a 8 až 14
- https://www.kupelenimnica.sk/gallery/doc/Kupele-Nimnica-60r.pdf

---

Krajské kolo kategória C a D

Zdroje z okresného kola a k nim nasledujúce:

- https://www.vhu.sk/data/att/eb2/20238.52c259.pdf iba strany 70 a 71
- https://www.kovacova.sk/o-kupeloch.html#m_19810
- https://kupele.dudince.info/historia-kupelov/ po Často kladené otázky
- https://www.soskremnica.sk/wp-content/uploads/2023/08/proof_Kianicka_Krem_letopis28_vnutro.pdf.pdf iba strany 14 až 20
- https://nhe.ktfke.sk/data/uploads/archiv/notitiae-1_2023/3-pries-alexander-sindelar-in-his-function-as-mayor-of-the-city-of-piestany.pdf iba strany 41 až 44

Celoštátne kolo kategória C a D

Zdroje z okresného kola aj krajského kola a k nim nasledujúce:

- https://www.kupelesliac.sk/historia-kupelov/
- https://www.bardejov.sk/images/stories/o_meste/unesco/problematika_mest_pam_centier/zbornik_prednasok_bardkontakt_2021.pdf iba strany 29 až 35 a 91 – 96
- https://www.kupele.herba.sk/asopis-kupele-v-roku-2008/12-5-2008/160-svatojanske-teplice-vliptovskom-jane
- https://zahorie.info/kupele-smrdaky/ iba po Prírodné liečebné zdroje

2. ÚLOHY Z PRÍSLUŠNÉHO UČIVA ROČNÍKA:

V školskom roku 2026/2027 sa žiaci 6., 7., 8. a 9. ročníka (1., 2., 3. a 4. ročník OG) riadia inovovaným ŠVP (v inovovanom ŠVP pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom sú menšie rozdiely v porovnaní s inovovaným ŠVP pre ZŠ, úlohy pre tieto ročníky však budú vychádzať z plánu pre ZŠ).
Úlohy pre kategórie C, D, E a F budú pripravené z predpísaných tematických celkov:

---

kat. F:

- *pre okresné kolo:*
  - Obrazy pravekého sveta (učebnica Dejepis pre 6. ročník ZŠ a 1. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, Bratislava , s. 4-18);
  - Obrazy starovekého sveta – Staroveký Orient a Staroveké Grécko (učebnica, s. 19-38).

---

kat. E:

- *pre okresné kolo:*
  - Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline (učebnica Dejepis pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, Bratislava, s. 8-21);
  - Slovensko v Uhorskom kráľovstve (učebnica, s. 22-48).

- *pre krajské kolo navyše:*
  - Obrazy novovekého sveta (učebnica, s. 49-77).

---

kat. D:

- *pre okresné kolo:*
  - Osvietenský absolutizmus Márie Terézie a Jozefa II. (učebnica Dejepis pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, Bratislava, s. 90-98);
  - Na ceste k moderným národom (učebnica Dejepis pre 8. ročník ZŠ a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, vydavateľstvo Matice slovenskej, Martin, s. 6-35);
  - Moderný slovenský národ (učebnica, s. 36-51).
- *pre krajské kolo navyše:*
  - Slováci v Habsburskej monarchii a v Rakúsko-Uhorsku v rokoch 1848 až 1914 (učebnica, s. 52-71).
- *pre celoštátne kolo navyše:*
  - Predvečer prvej svetovej vojny (učebnica, s. 72-75).

---

kat. C:

- *pre okresné kolo:*
  - Prvá svetová vojna (učebnica Pátrame po minulosti. Dejepis pre 9. ročník ZŠ a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava, s. 10-27);
  - Medzivojnová Európa (učebnica, s. 28-65).
- *pre krajské kolo navyše:*
  - Druhá svetová vojna (učebnica, s. 66-85).
- *pre celoštátne kolo navyše:*
  - Svet a Československo po druhej svetovej vojne (učebnica, s. 86-127).

---

3. ÚLOHY Z REGIONÁLNEJ HISTÓRIE

Vypracujú ich príslušné komisie DO na okresnej a krajskej úrovni. SK DO odporúča komisiám, aby pripravili úlohy o významných osobnostiach, pamiatkach a historických udalostiach v regióne. Krajské komisie DO vytvoria úlohy, v ktorých budú primerane zastúpené všetky oblasti kraja.

Spôsob hodnotenia kategórií C, D, E a F

a) DO v kategóriách C, D, E, F prebieha formou riešenia didaktických testov. Súťažiaci vypracujú testové úlohy podľa pokynov príslušnej komisie.

b) Celý test má hodnotu 100 bodov. Každá čiastková správna odpoveď má hodnotu jedného bodu. Časový limit pre vyriešenie úloh testu v kategóriách C, D, E a F je maximálne 90 minút.

c) V školskom, okresnom a krajskom kole tvoria test úlohy z vybraného monotematického celku (50 b), úlohy z príslušného učiva (40 b) a úlohy z regionálnej histórie (10 b). O úlohách z regionálnej histórie rozhoduje školská, okresná a krajská komisia DO.

d) V celoštátnom kole test tvoria úlohy z vybraného monotematického celku (50 b) a úlohy z príslušného učiva (50 b).

e) Úspešným riešiteľom DO v jednotlivých kolách a kategóriách sa stáva súťažiaci, ktorý dosiahne minimálne 60 % (60 bodov) z maximálneho možného počtu bodov.

f) V prípade rovnosti výsledných bodov rozhodne o poradí súťažiacich v okresnom a krajskom kole (podľa uvedenej postupnosti) vyšší počet bodov: za monotematickú časť (úlohy sú označené v teste hviezdičkou) – za úlohy z príslušného učiva – za úlohy z regionálnej histórie a v celoštátnom kole: za monotematickú časť (úlohy sú označené v teste hviezdičkou) – za úlohy z príslušného učiva. V prípade, ak nastane rovnosť bodov, rozhoduje o umiestnení čas odovzdania testu. Členovia poroty prítomní pri teste zapíšu čas odovzdania testu.

g) Súťažiaci sa so znením úloh oboznámia bezprostredne pred vlastným riešením. Dovtedy sú testy utajené pre zabezpečenie regulárnosti súťaže.

h) Odborná porota (hodnotiaca komisia) vo všetkých kolách opraví vypracované súťažné úlohy žiakov podľa autorských riešení, zhodnotí výsledky a na základe výsledkov určí poradie súťažiacich. Každú súťažnú úlohu hodnotia aspoň dvaja členovia odbornej poroty. V sporných prípadoch rozhoduje predseda príslušnej komisie.

i) Opravené testy súťažiacich uschováva príslušná komisia DO jeden rok po skončení súťaže.

j) V úlohách krajského kola DO kat. C, D, E je do maďarského jazyka prekladaná len textová časť úloh a textová časť odpoveďového hárku. V prípade potreby je možné doplniť úlohy a odpoveďový hárok terminologickým slovníčkom. Ten bude v preklade úloh umiestnený na konci a v preklade odpoveďového hárku umiestnený na začiatku.

Pokyny pre tvorbu projektu a spôsob hodnotenia pre stredné školy – kategórie A, B

<u>Kategória A</u> – žiaci, ktorí napíšu projekt v písomnej forme **na ľubovoľnú tému z histórie regiónov Slovenska.**

Cieľom projektu má byť priblíženie témy konkrétnej historickej udalosti, resp. osobnosti, procesu a ich odrazu v regionálnych (lokálnych) dejinách (histórii) resp. dopad na obyvateľstvo, inštitúcie a pamätníky. **Nedodržanie uvedeného cieľa je dôvodom pre krajskú komisiu odmietnuť zaradiť projekt do krajského kola DO.**

Krajské a celoštátne kolo kategória A a B

- BEL, Matej. Historicko-zemepisné vedomosti o súvekom Uhorsku. BOČÁKOVÁ, Oľga. Príspevok k histórii slovenského kúpeľníctva. Trenčín: Vydavateľstvo TnUAD, 2006. 90 s. Dostupné z: Univerzitná knižnica v Bratislave
- DULLA, Matúš. Slávne kúpele Slovenska. Bratislava: FOIBOS BOOKS SK, 2014. 300 s. Dostupné z: Univerzitná knižnica v Bratislave
- ELIAŠOVÁ, Darina. Kúpeľníctvo: ochrana prírodných liečebných kúpeľov v Slovenskej republike. Bratislava: Ekonóm, 2007. 141 s. Dostupné z: Univerzitná knižnica v Bratislave

- KRAHULEC, Peter a kol. Minerálne vody Slovenska 1. Martin: Osveta, 1977. 451 s. Dostupné z: https://dikda.snk.sk/view/uuid:0539ae24-59b1-4a53-b02ded3d2025e7f8?page=uuid:e4575541-a3a4-4886-92dc-14760654b18d ; Univerzitná knižnica v Bratislave
- KRAHULEC, Peter a kol. Minerálne vody Slovenska 2. Martin: Osveta, 1978. 1034 s. Dostupné z: https://dikda.snk.sk/view/uuid:71edd29c-bc66-4041-b8112053c8a7ad97?page=uuid:86342741-63bb-4434-9512-2cbdad89371d ; Univerzitná knižnica v Bratislave
- Kúpeľníctvo kedysi a dnes: Vysoké Tatry. [Starý Smokovec]: Oblastná organizácia cestovného ruchu Región Vysoké Tatry, 2020. 23 s. Dostupné z: Univerzitná knižnica v Bratislave
- MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marian. Zdravotný cestovný ruch [skriptá]. Banská Bystrica: Belianum, 2015. 168 s. Dostupné z: Univerzitná knižnica v Bratislave
- MARTOŇ, Jozef – MONCOĽOVÁ, Jarmila. Balneotechnika a kúpeľníctvo. Bratislava: Slovenská vysoká škola technická, 1983. 262 s. Dostupné z: Univerzitná knižnica v Bratislave
- MRÁZEK, Vojtěch. Stručný nárys tatranské turistiky a státních lázní na Slovensku. Praha: Ministerstvo veř. zdravotnictví a těl. výchovy, 1920. 22 s. Dostupné z: https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:8bb7ac42-7cc3-4335-88cb062891689865?page=uuid:e45a73c2-764a-40b5-a992-0ec2b2155ad6 ; Univerzitná knižnica v Bratislave
- MULÍK, Ján. Dejiny kúpeľov a kúpeľníctva na Slovensku. Martin: Osveta, 1981. 183 s. Dostupné z: https://dikda.snk.sk/view/uuid:765b282c-7d46-4dd7-8c11ad51e4aa4612?page=uuid:a9b3abbe-4f72-4b3c-86a7-2a2958f8604f ; Univerzitná knižnica v Bratislave
- REBRO, Augustín. Vzácne a obdivované vody Slovenska. Piešťany: Turista, 1996. 182 s. Dostupné z: Univerzitná knižnica v Bratislave
- STEWARD Jill R. The Spa Towns of the Austro-Hungarian Empire and the Growth of Tourist Culture 1860–1914. In: Peter Borsay, Gunther Herschfelder and Ruth-E Mohrmann (Eds.). New Directions in Urban History: Aspects of European Art, Health, Tourism and Leisure since the Enlightenment. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/365202944_THE_SPA_TOWNS_OF_THE_AUST RO-HUNGARIAN_EMPIRE_AND_THE_GROWTH_OF_TOURIST_CULTURE_1860-1914_1
- WERHNER, Juraj. O podivuhodných vodách v Uhorsku. Martin: Osveta, 1974. 86 s. Dostupné z: https://dikda.snk.sk/view/uuid:d0e0f00f-c243-4fac-9eb9da25b3012134?page=uuid:919954b8-d43d-48da-b4fb-79d8dd0b4af9;
- Periodikum: Kontexty kultúry a turizmu. Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa. Od r. 2008. ISSN 1337-7760 Dostupné na: https://dikda.snk.sk/periodical/uuid:f906dee0-3f9b-4703-8b21f80ca9e429b4?fulltext=k%C3%BApele

Na www.nivam.sk v časti učiteľ/organizátor /DO/Tlačivá v spodnej časti je zverejnený **formulár (tlačivo) žiadosti o vstup do archívu**. Po jeho stiahnutí sa doň vpíše názov školy a meno žiaka. Následne žiadosť opečiatkuje a podpíše riaditeľ školy. Týmto spôsobom sa uľahčí žiakom prístup do archívov.

Pokyny pre tvorbu projektu DO (v písomnej forme)

- **Rozsah projektu** minimálne 13 a maximálne15 normovaných strán (1800 znakov/1 strana) + prílohy

- **Písmo** Times New Roman, veľkosť 12 (nadpisy tučne), riadkovanie 1,5 b.
- **Štruktúra projektu: Úvod** má obsahovať zdôvodnenie výberu témy, stav spracovanosti vybranej témy v historiografii, t. j. kto sa danou témou už zaoberal. Súťažiaci autor uvedie pramene, s ktorými pracoval/a (primárne t. j. archívne pramene, technická pamiatka, obraz a pod., sekundárne pramene t. j. literatúru, časopisy, noviny, údaje z internetu opatrené dátumom, kedy bol údaj stiahnutý a pod.) a predpokladaný prínos projektu. **Jadro** projektu by malo byť členené na kapitoly a podkapitoly. Slohový štýl spracovania jadra projektu považuje porota za samostatný výber a kreatívny prejav súťažiaceho. **Záver** projektu by mal obsahovať vyhodnotenie splnenia, resp. nesplnenia predpokladaného prínosu projektu. Projekt v písomnej forme môže obsahovať prílohy, ktoré nie sú podmienkou, ale významným obohatením projektu, napr. záznam rozhovoru s pamätníkom či pamätníčkou udalosti, kópie dokumentov, fotografie a pod.
- *Poznámkový aparát:* ***Dôležité je, aby súťažiaci uvádzal pod čiarou na príslušnej strane textu poznámku, odkiaľ pochádzajú údaje, parafrázovaný text a citácie, ktoré vo svojom projekte využil. Je to potrebné urobiť aj vtedy, keď predložený projekt obsahuje zoznam použitej literatúry, prípadne iných prameňov. Tým sa potvrdzuje rozhľad autora a zároveň sa v texte zdôrazňujú vlastné myšlienky.*** *Poznámka – odkaz na literatúru* ***musí obsahovať autora diela, názov diela, vydavateľstvo, miesto vydania, rok vydania, číslo strany použitého odkazu – napr. Mrkvička, Jozef: Dejiny v nás, vyd. Sezam, Bratislava 2009, s. 22.*** *Poznámka – odkaz na noviny, časopis* ***musí obsahovať presný názov použitého článku, z akého časopisu alebo novín pochádza, rok, ročník, číslo a príslušnú stranu – napr. Dejiny v nás In: História, r. 2009, roč. I., č. 45, s. 56 – 57.*** *Poznámka – archívny prameň* ***musí obsahovať názov archívu, mesto kde sa archív nachádza, názov fondu, číslo signatúry, prípadne číslo spisu.*** *Poznámka – odkaz získaný z internetu* ***musí okrem presného názvu obsahovať aj dátum, kedy bol stiahnutý z internetu. V prípade, že autor používa ako zdroj informácií rozhovor s pamätníkom, nie je prepis rozhovoru povinnou súčasťou projektu, v poznámke pod čiarou je však nutné uviesť meno, priezvisko, dátum vykonania rozhovoru a miesto uchovania nahrávky.***
- **Formy prezentácie:** PowerPoint, dokumentačný materiál a iné.
- **V písomnej forme projektu DO musí byť za titulnú stranu (na samostatnej strane) zaradená 15 riadková anotácia a kľúčové slová.**
- **Informácie o originalite projektu:** Práca musí byť originálnym dielom autora/autorky podľa štandardne stanovených noriem. SK DO v tejto veci súťažiacim, pedagogickému dohľadu a porotám odporúča tutoriál Akademickej knižnice Univerzity Komenského[2]. V prípade akejkoľvek odhalenej a preukázanej neetickej formy práce v priebehu súťaže SK DO neumožní autorovi/autorke práce postup do celoštátneho kola súťaže, odníme mu/jej získaný diplom a umiestnenie. Podmienkou zaradenia projektu do DO je jeho originalita. **Súťažiaci čestne vyhlási, že tento projekt neprihlásil a neprezentoval v žiadnej inej súťaži. Vyhlásenie žiak podpíše v prihláške na príslušné kolo a v písomnej forme projektu aj v jeho úvode.** Po zistení, že sa súťažiaci zúčastnil s tým istým projektom (písomnou prácou) viacerých súťaží, bude diskvalifikovaný vo všetkých súťažiach, a to aj dodatočne. Kritérium originality platí pre všetky postupové kolá DO.

[2]**Pozri** https://uniba.sk/fileadmin/ruk/ak/ig-plagiatorstvo.pdf.

Spôsob hodnotenia kategórií A a B

1. DO v kategóriách A a B prebieha formou riešenia didaktických testov a formou vytvorenia a obhajoby projektu. V prvej časti súťažiaci vypracujú testové úlohy podľa pokynov príslušnej komisie na školskom, krajskom a celoštátnom kole.
2. Celý test má hodnotu 50 bodov a obsahuje 20 úloh. Časový limit pre vyriešenie úloh testu súťažiacich zo stredných škôl je maximálne 60 minút.
3. V školskom, krajskom a celoštátnom kole tvoria test DO pre SŠ úlohy z nasledovného zoznamu:

- učebnice dejepisu pre ZŠ, gymnáziá a SOŠ,
- pracovné zošity z dejepisu pre ZŠ,
- dejepisné čítanky pre ZŠ,
- dejepisné atlasy,
- Kratochvíl V., Mlynarčíková H., 2007: Maturita po novom. SPN.

4. Test príslušného kola je spoločný pre všetky ročníky a typy stredných škôl.
5. Úspešným riešiteľom DO v jednotlivých kolách a kategóriách sa stáva súťažiaci, ktorý dosiahne minimálne 60 % (60 bodov) z maximálneho možného počtu bodov.
6. Súťažiaci sa so znením úloh oboznámia bezprostredne pred vlastným riešením. Dovtedy sú testy utajené pre zabezpečenie regulárnosti súťaže.
7. Odborná porota (hodnotiaca komisia) vo všetkých kolách opraví vypracované súťažné úlohy žiakov podľa autorských riešení, zhodnotí výsledky a na základe výsledkov určí konečné poradie súťažiacich. V sporných prípadoch rozhoduje predseda príslušnej komisie.
8. Opravené testy súťažiacich uschováva príslušná komisia DO 1 rok po skončení súťaže.
9. Pre druhú časť súťaže vypracujú žiaci projekt v písomnej forme a na príslušnom kole ho obhajujú pred trojčlennou odbornou porotou (hodnotiacou komisiou). Hodnotenie projektu sa uskutočňuje podľa nižšie uvedenej bodovej tabuľky. Pre krajské a celoštátne kolo odošlú príslušné komisie 1 exemplár zviazaného projektu, aby naň mohol oponent vopred vypracovať oponentský posudok. Súťažiaci budú svoj projekt obhajovať v termíne konania príslušného kola. Na obhajobu môžu súťažiaci využiť PowerPointovú prezentáciu. Dĺžka obhajoby projektu žiakom je 10 minút. Odborná porota (hodnotiaca komisia) má k dispozícii 5 minút na otázky a pripomienky, na ktoré musí súťažiaci reagovať. Odporúčame nechať ďalších 5 minút ako rezervu na výmenu súťažiacich.
10. V prípade rovnosti bodov rozhoduje o umiestnení súťažiaceho DO kat. A a B (podľa uvedenej postupnosti) vyšší počet bodov: za projekt vrátane bodov za formu, technickú a estetickú úroveň projektu (max. 30 bodov) – za obhajobu (max. 20 bodov) – za test (max. 50 bodov).

Hodnotiaca tabuľka projektu

Projekt	Kritériá hodnotenia	**Počet bodov**	**Spolu**
Projekt v písomnej forme	Forma, technická a estetická úroveň projektu	0 – 5	5
Projekt ako celok	Originalita písomného projektu	0 – 5	25
	Úroveň stanovenia cieľa a zodpovedajúce riešenie	0 – 5	
	Odbornosť spracovania písomného projektu	0 – 5	
	Náročnosť témy	0 – 5	
	Dokumentačný materiál (napr. historické pramene)	0 – 5	
Obhajoba	Proporcionalita slovného výkladu (ciele, metódy, výsledky, záver) a dodržanie časového limitu	0 – 5	20
	Logická a vecná stránka slovného prejavu	0 – 5	
	Jazyková a odborná úroveň	0 – 5	
	Úroveň prednesu	0 – 5	
		Spolu	**50**

Autori: Mgr. Martin Posch, PhD., PhDr. Anna Bocková, PhD., PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc., Mgr. Vincent Grenda, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Branislav Bányi

Vydal: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády, Bratislava 2026